

- ชื่อวิทยานิพนธ์ : ภาวะผู้นำตามหลักผล ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๕
- ผู้วิจัย : พระมหาศรัณญ์ อุทัยโร (ป็นอำคา)
- ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
- : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระศักดิ์ บึงมม, กศ.บ. (ภาษาไทย),
กศ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา), พร.ด. (การบริหารการศึกษา)
 - : ดร.สังวาลย์ เพ็ญยุระ, ค.บ. (สังคมศึกษา), ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา),
พร.ด. (การบริหารการศึกษา)
- วันที่สำเร็จการศึกษา : ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำตามหลักผล ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๕ ๒) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักผล ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๕ ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ๓) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักผล ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๕ การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม คือ ๑) การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๕ จำนวน ๓๒๙ คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .๙๙ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent sample) การทดสอบค่าเอฟ (F-test แบบ One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างน้อยสำคัญนัยที่สุด (Fisher's Least Significant Difference : LSD) ๒) การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๖ คน และครูผู้สอน จำนวน ๖ คน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๒ คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและหาข้อสรุป

ผลการวิจัย พบว่า :

๑. ภาวะผู้นำตามหลักผล ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านภาวะผู้นำตามหลักสังคหผล รองลงมาคือด้านภาวะผู้นำตามหลักวิริยผล และด้านภาวะผู้นำตามหลักอนวัชชผล ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านภาวะผู้นำตามหลักปัญญาผล

๒. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักผล ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓. แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักผล ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑) ด้านภาวะผู้นำตามหลักปัญญาผล ผู้บริหารควรมีความรู้และมีความสามารถในการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างดี สามารถที่จะวางแผนและจัดการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามความเหมาะสมมากที่สุด มีความสามารถในการนำหลักพุทธธรรมและทฤษฎีการบริหารแบบตะวันตกมาบูรณาการในการพัฒนานักเรียน ๒) ด้านภาวะผู้นำตามหลักวิริยผล ผู้บริหารต้องมีความพากเพียร มุ่งมั่น ขยัน อดทน ในการบริหารสถานศึกษาตามขอบข่ายภาระหน้าที่ทุกประการ มีความอดสาหะในการบริหารโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยตามยุคไทยแลนด์ ๔.๐ และใช้กลไกของการประกันคุณภาพการศึกษาตามวงจรของ PDCA ๓) ด้านภาวะผู้นำตามหลักอนวัชผล ผู้บริหารต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่มีอคติ ในการบริหารสถานศึกษา ควรบริหารงานด้านงบประมาณให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเกิดประโยชน์มากที่สุด มีความยุติธรรมในการบริหารงานด้านบุคลากร ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีแก่บุคลากรทุกคนภายในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความตรงต่อเวลา พร้อมปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเคร่งครัด ๔) ด้านภาวะผู้นำตามหลักสังคหผล ผู้บริหารต้องมีความเสียสละ แบ่งปัน ด้วยใจที่โอบอ้อมอารี มีวจีที่สุภาพไพเราะ สงเคราะห์บุคลากรทุกคน และปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลายให้สมควรแก่ฐานะของตน

Thesis Title : The Leadership According to IV Bala of Basic Education
School Administrators under the Khonkaen Primary
Educational Service Area Office V

Researcher : Phramaha Saranyu Udayavaro (Pinamca)

Degree : Master of Arts (Educational Administration)

Thesis Supervisory Committee

: Asst.Prof.Dr.Theerasak Buengmum, B.Ed. (Thai Language),
M.A. (Psychology), Ph.D. (Educational Administration)

: Dr.Sangwan Phiayura, B.Ed. (Society)
M.Ed. (Educational Administration),
Ph.D. (Educational Administration)

Date of Graduation : February 24, 2018

Abstract

The aims of this research were: 1) to study the leadership according to IV Bala (*bala*, power) of the basic education school administrators under the Khonkaen Primary Educational Service Area Office V; 2) to compare the mean scores of the leadership of the administrators based on the factors: position, school size and working experience; 3) to study the ways to develop and promote the mentioned leadership. This study employed the mixed research methodologies: 1) for the quantitative research, its samples included 329 of educational administrators and teachers under the Khonkaen Primary Educational Service Area Office V; the tools used was a questionnaire with its reliability value of .99 and the statistics used in data analysis were: Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test (Independent Sample), f-test (One-way ANOVA) and Fisher's Least Significant Difference: LSD.; 2) for the qualitative research, the target group included 6 administrators and 6 teachers (total 12), selected by purposive sampling; in this process, an interview form was used to collect the data before content analysis was used to find the conclusion.

The research results were as follows:

1) The mean score of the leadership according to IV Bala of the administrators in overall was at a high level; the highest score can be seen in the aspect of 'leadership based on power of sympathy and solidarity', followed by that of

‘leadership based on power of energy or diligence’ and of ‘leadership based on power of faultlessness’ and the least can be seen in that of ‘leadership based on power of wisdom’.

2) Based on the comparison, the statistic scores of the leadership according to IV Bala of the administrators, classified by the samples’ factors: position, school size and work experience in overall were different with the statistical significance level at .05.

3) The ways to promote and develop the leadership according to IV Bala of the administrators were: 1) in the leadership based on ‘power of wisdom’, the administrators should have wide knowledge in educational administration, ability in planning and management to the highest benefits, take the Buddhist teaching and the western theories to develop students; 2) in the leadership based on power of energy or diligence, the administrators should be diligent and patient in managing the educational institutions, use the information technology in administration based on the idea of Thailand 4.0 and use the conditions of the educational assurance of PDCA process as the administrative principles; 3) in the leadership based on power of faultlessness, the administrators should be honest and fair in administration, the financial management should be transparent according to the expense purposes; fairness, harmony, punctuality and responsibility in personnel administration should be developed; 4) in the leadership based on power of sympathy, the administrators should train the personnel in the manners of mental devotion, generosity, kindness, proper speech and compassion.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระศักดิ์ บึงมุ่ม ประธานกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.สังวาลย์ เพ็ญกรรมการที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ตลอดเวลาในการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่ง จึงขอเจริญพรขอบคุณท่านทั้งสองเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพรขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณี จรุงศิริวัฒน์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในการให้คำแนะนำและแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ รวมทั้งขอขอบพระคุณ พระครูสโมธานเขตคนารักษ์,ดร.ตลอดถึงเจริญพรขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร แสงใส, ดร.สมปอง ขาสึงห์แก้ว, ดร.สุนทร สายคำ และนายวิมาน รถมามแห ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่า เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ช่วยให้คำแนะนำและแก้ไขให้สมบูรณ์

ขอขอบคุณคณาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้ศึกษา และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนวัดประสิทธิ์ธรรมสารวิทยา ที่ส่งเสริมให้ได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและขออนุโมทนาขอบคุณมูลนิธิมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ได้มอบทุนการศึกษา ขออนุโมทนาขอบคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๕ ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่การวิจัย ตลอดจนถึงผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๕ ที่ได้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามและให้สัมภาษณ์ อย่างดียิ่ง

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาและมอบให้เป็นกตัญญูตเวทีตาแด่พระคุณบิดา มารดาและอุปัชฌาย์ ครูบาอาจารย์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระมหาศรีณญ อุทโยโร (เป็นอำคา)

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑